

Bryssel den 4 juni 2021
(OR. en)

9109/21

**Interinstitutionellt ärende:
2008/0140(CNS)**

**SOC 347
ANTIDISCRIM 65
MI 383
JAI 623
FREMP 143**

RAPPORT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté/rådet
Föreg. dok. nr:	9108/21
Komm. dok. nr:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Ärende:	Förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning – Lägesrapport

I. INLEDNING

Den 2 juli 2008 antog kommissionen ett förslag till rådsdirektiv som syftar till att utvidga skyddet mot diskriminering på grund av religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning till att omfatta områden utanför arbetslivet. Det föreslagna övergripande direktivet om likabehandling kompletterar den befintliga unionslagstiftningen¹ på området och ska förbjuda diskriminering på ovannämnda grunder inom områdena socialt skydd (inklusive social trygghet samt hälso- och sjukvård), utbildning och tillgång till varor och tjänster (däribland bostäder).

¹ Framför allt rådets direktiv 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG.

Det stora flertalet delegationer välkomnade i princip förslaget och många ställde sig bakom dess syfte att komplettera den befintliga rättsliga ramen genom att alla fyra diskrimineringsgrunderna tas upp på ett övergripande sätt.

De flesta delegationerna har framhållit vikten av att främja likabehandling som ett gemensamt värde inom EU. Flera delegationer har särskilt betonat förslagets betydelse i samband med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vissa delegationer skulle emellertid ha föredragit mer långtgående bestämmelser när det gäller funktionsnedsättning.

Vissa delegationer framhåller vikten av att bekämpa diskriminering, men har tidigare ifrågasatt nödvändigheten av kommissionens förslag, som ansetts inkräkta på den nationella behörigheten i vissa frågor och stå i strid med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen. Vissa delegationer har också begärt förtydliganden och framfört betänkligheter, särskilt när det gäller bristen på rättssäkerhet, behörighetsfördelningen samt förslagets praktiska, finansiella och rättsliga konsekvenser.

Två delegationer vidhåller allmänna reservationer mot förslaget.

För närvarande vidhåller samtliga delegationer granskningsreservationer mot texten.

Den tjeckiska och den danska delegationen vidhåller reservationer för parlamentsbehandling. Kommissionen stöder försöken att finna en kompromiss, men har bekräftat att den i detta skede står fast vid sitt ursprungliga förslag och vidhåller en granskningsreservation mot varje ändring av detta.

Europaparlamentet antog sitt yttrande den 2 april 2009² i enlighet med samrådsförfarandet. Efter Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 omfattas förslaget nu av artikel 19 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, vilket innebär att det krävs ett enhälligt beslut i rådet efter Europaparlamentets *godkännande*.

² Se dok. A6-0149/2009. Alice Kuhnke (SE/De gröna/Europeiska fria alliansen) har av det nuvarande parlamentet utsetts till föredragande.

II. RÅDETS ARBETE UNDER DET PORTUGISISKA ORDFÖRANDESKAPET

Det portugisiska ordförandeskapet lade fram ett övergripande kompromissförslag som behandlades av arbetsgruppen för sociala frågor den 28 maj. Ordförandeskapets förslag till nya formuleringar³ inriktades på tre centrala utestående frågor: 1) *Betänkligheter gällande subsidiaritetsprincipen*. 2) *Kostnaderna för genomförandet av bestämmelserna om funktionsnedsättning*. 3) *Rättssäkerheten*.

Delegationerna inkom med sina *preliminära reaktioner* i väntan på en närmare behandling av den nya texten. En stor majoritet av delegationerna välkomnade ordförandeskapets förslag till formuleringar och ställde sig bakom det nya försöket att bryta det långvariga dödläget genom att behandla dessa tre centrala frågor. En delegation ansåg inte att ordförandeskapets text hanterade betänkligheterna gällande subsidiaritetsprincipen, direktivets tillämpningsområde och konsekvenser i fråga om kostnader på ett bra sätt. Ett antal delegationer varnade för att minska direktivets ambitionsnivå utan orsak, även om de uttryckte sin beredskap att arbeta för en kompromiss. Kommissionens företrädare varnade också för en sådan urvattning av texten men ansåg att ordförandeskapets förslag till formuleringar utgjorde en mycket värdefull utgångspunkt för de fortsatta diskussionerna.

a) Betänkligheter gällande subsidiaritetsprincipen (artiklarna 2.8, 3, 4a.2, och 7.1 samt skälen 11, 16, 17b, 17f och 17ga)

Ordförandeskapet har med sina redigeringsförslag strävat efter att förtydliga direktivets formuleringar så att det ska stå fullständigt klart att den nationella behörigheten respekteras och att direktivet inte inverkar på vare sig utformningen av eller innehållet i –framför allt – nationella system för socialt skydd, familjerätt och utbildningssystem. Kommissionens företrädare framhöll att förslaget till direktiv handlade om likabehandling, särskilt vad gäller tillgänglighet, och inte kan reglera frågor som omfattas av nationell behörighet.

³ Dok. 8549/21.

Arbetsgruppen välkomnade generellt de föreslagna ändringarna av texten. En delegation ansåg emellertid att den nya formuleringen inte säkerställde tillräcklig respekt för subsidiaritetsprincipen, framför allt på området familje- och privatliv. Andra delegationer betonade vikten av att åstadkomma rätt balans mellan subsidiaritet, å ena sidan, och behovet av att säkerställa ett meningsfullt skydd mot diskriminering genom EU-rätten, å andra sidan. Vissa delegationer såg också ett behov av att ytterligare klargöra samspelet mellan förbudet mot diskriminering och rättigheter såsom pressfrihet.

b) Genomförandekostnader (artiklarna 4, 4a, 4b och 15)

Ordförandeskapet har i sina förslag till nya formuleringar rationaliserat de huvudsakliga bestämmelserna rörande funktionsnedsättning genom att gruppera dem under ”rimliga anpassningsåtgärder” och stryka den separata artikeln om ”tillgänglighet” samtidigt som man specificerar att bestämmelserna inte påverkar unionsrätten på området tillgänglighet eller rimliga anpassningsåtgärder med avseende på vissa varor och tjänster. Även om rimliga anpassningsåtgärder förblir en klar skyldighet som utgör en del av principen om likabehandling, får de enligt texten inte orsaka en oproportionerlig börda. Dessutom har ordförandeskapet föreslagit att medlemsstaterna ska få rätt att under exceptionella omständigheter inkomma med en motiverad begäran till kommissionen om att får göra ett tillfälligt undantag från kravet på att vidta rimliga anpassningsåtgärder. Detta förslag syftar till att svara mot de betänkligheter som delegationerna sedan länge gett uttryck för avseende kostnaderna för att säkerställa tillgänglighet i fråga om bostäder och infrastruktur och den tid som krävs för att genomföra de nödvändiga ändringarna.

Arbetsgruppen välkomnade generellt ordförandeskapets försök att hitta en väg framåt, men vissa delegationer hävdade bestämt att ambitiösa bestämmelser avseende funktionsnedsättning måste bibehållas i texten. Några delegationer ifrågasatte strykningen av bestämmelserna om tillgänglighet i textens operativa del liksom det föreslagna tillfälliga undantagets förenlighet med FN:s konvention, som föreskriver att rimliga anpassningsåtgärder *alltid* måste vidtas om detta inte föranleder en oproportionerlig börda. Delegationerna ansåg därför att det krävdes omfattande fortsatta reflektioner kring en eventuell undantagsmekanism, om grunderna för en sådan samt om vilka specifika villkor som skulle gälla och vilka kriterier som skulle behöva uppfyllas för att kunna begära ett tillfälligt undantag.

c) **Rättssäkerhet (artiklarna 1, 2.2, 2.7, 2.7a, 4a.4, 4a.5 och 12.3) samt skälen 19ca, 19cb, 19cc, 19d och 20-aa)**

Ordförandeskapet har genom sina redigeringsförslag försökt förbättra rättssäkerheten genom att klargöra vissa koncept eller stryka dem. Till exempel har begreppet ”diskriminering på flera grunder” klargjorts genom införandet av en ny formulering som beskriver och specificerar vilka möjliga kombinationer av grunder som omfattas av begreppet och därmed mer exakt återspeglar direktivets specifika tillämpningsområde. Hänvisningarna till ”diskriminering på grund av anknytning”, som redan omfattas av domstolens rättspraxis, och ”diskriminering som grundas på förmodan” har strukits.

Arbetsgruppen välkomnade strävan efter ökad rättssäkerhet men vissa delegationer ifrågasatte strykningen av diskriminering på grund av anknytning och diskriminering som grundas på förmodan. Förslag lades fram om att utforska andra lösningar, bland annat en möjlig hänvisning till relevant EU-rättspraxis i skälen.

d) **Övriga frågor**

Ett antal andra frågor kommer också att kräva fortsatta diskussioner. Till dessa hör en avgränsning av tillämpningsområdet (inbegripet subsidiaritet i samband med socialt skydd), bestämmelser om möjliga objektivt motiverade skillnader i behandling på grund av ålder eller hälsotillstånd och vilken terminologi som ska användas i samband med positiva åtgärder, inbegripet förmånlig behandling (”preferential treatment”) respektive särbehandling (”differential treatment”) och termen skyddade grupper (”protected groups”).

III. SLUTSATS

Konkreta framsteg har gjorts med de behandlade frågorna under det portugisiska ordförandeskapet. Även om ordförandeskapets förslag till nya formuleringar i stort välkomnades av de flesta delegationerna kommer det att krävas ytterligare tekniskt arbete och fortsatta politiska diskussioner innan den enhällighet som krävs kan nås i rådet.